

גלית סליקטר

בתים

“איננו חייבים כלום, איננו דואגים כלום ולא אכפת לנו כלום”
ס. יזהר, “חרכת חזעה”

א.

בחודשים שבין התיכון לצבא, אסעד ואני ממיינים ביצים במחסן הקואופרטיב. שש־וחצי בבוקר, רכונה על מתקן המיון, אני מפקחת על תנועת הביצים המתגלגלות על מסילות ממתכת גלית. הפלורוסנט, בוער באש קרה מתחת למסילות, משקף את פנים ביצי התרנגולות.

הביצה, פנימה זורח מואר וחלק, והיא ממשיכה במסלולה ללא הפרעה, אל מעבר ליריעת הפלסטיק; שם תשובץ בתבנית קרטון, יהלום בֶּאֶפֶר קר. ביצה אשר תִּזְכֶּה נחשף בדמותו של גוף עמום; וביצה שהתאורה האלימה חושפת בקרומה סדקים דקיקים ומפותלים, אותן אני משבצת בתבנית קרטון אחרת המונחת על הדרגש. אסעד מפנה את התבניות המתמלאות בביצים הפגומות; הקרמבואים שאת אוכלת, הוא אומר, עושים אותם מהביצים המקולקלות.

ובמחסן קר, בֶּטֶון אסבסט קרטונים וקליפות ביצים. אני לובשת ג'ינס מגושמים ומתחתם גרביוני צמר, וסוודר גדול מעל גופיה לבנה ארוכה. בתא הזכוכית המחומם יושבת תמרה המפקחת, מעירה מבעד לרמקול קטן לפועלים העזתים, וגם לי מדי פעם היא קוראת לבוא אל התא המחומם. תמרה שואלת אותי על הפועלים, האם הם מתמידים בעבודתם היא שואלת, ובעיקר היא מתעניינת באסעד. נראה לי שהערבי מתחבר איתך יותר מדי, היא אומרת. כשתמרה מאשרת לי לעזוב את תאה המחומם, הפועלים כבר נאספים לצאת אל חדר האוכל. אני רצה אל הספסל ולוקחת את הדובון הכחול וממהרת בעקבותיהם. בארוחת הבוקר אסעד וחבריו העזתים יושבים בשולחן נפרד משאר הפועלים. לכולנו מוגשת אותה ארוחת בוקר, תוצרת הארץ מדיגיש הפועל הגוף ממחלקת העופות שיושב לידי ולועס בצל ירוק. על השולחנות המוארכים ערוכות צלחות פלסטיק קשיחות שרוטות בצבע תכול, ספלים מחומר זהה לקפה או לתה, וסלסלות פלסטיק עם לחם טרי. בקערה תכולה מונחות ביצים קשות שזה עתה בושלו ולידה קערה ריקה לקליפות, ואולם חדר האוכל מתמלא ברחש פצפוף קליפות הביצים כנגד דפנות מכלי הפלסטיק.

לפעמים מוגשות גם צנוניות חריפות שפותחות את האף אל צינת החורף ואל הלחות השוררת במחסן אליו אני חוזרת מיד אחרי ארוחת הבוקר, משתרכת אחר אסעד וחבריו.

בסוף השבוע עומרי יוצא לחופשה קצרה מטירונות היחידה ומגיע אלי עטוף בריח מתכתי של שמן. כשהוא מלטף אותי, אני עוצמת את עיני ותחת העפעפיים אני רואה את הביצים, מתגלגלות על מצע רך של אור. עירומות הן מתגלגלות בחלל עיני, סדקים מפותלים בקליפתן ועצמים עמומים נראים מבעד לבטן. אינני מצליחה להיפטר מן המראות האלו, הפלורוסנט כבר צרב בעיני את הכדורים הלבנים כמו כוויות מליקוי חמה; עם גלגוליהם וניעותיהם מתגלגלת ונעה גם אני עד שבא הבוקר ועומרי נוסע אל הבסיס.

ב.

בתום יום העבודה האחרון במחסן אני נוקשת על תא הזכוכית של תמרה ונפרדת ממנה לשלום. היא מפסיקה שיחת טלפון פרטית, מניחה לרגע את כף ידה השמאלית על האפרכסת ואומרת לי, להתראות מיידעלע, עלי והצליחי. את תטפלי יפה בחברים של אסעד, אה? היא קורצת לי ושבה לשוחח בטלפון. כשאני באה להיפרד מאסעד, הוא מסמן לי בידו להמתין, מניח כתריסר תבניות על חומת הביצים הפגומות ומנמיך את הווליום בטייפ עד שקולה של אום כולת'ום כמעט ואינו נשמע. אני מתגייסת לצבא בשבוע הבא, אני אומרת, ולא יודעת מה עוד להוסיף. מְפָרוֹפ, הוא אומר. אסעד לוחץ לי את היד בחוזקה וטופח לי על הכתף ומוסיף, את, אני בטוח שתהיי חילת טובה. כשאני יוצאת ממחסן הביצים אל יום אפור ולח, אמא כבר מחכה לי בפורד אסקורט הישנה, מעשנת. אני פותחת את דלת המכונית ואסעד קורא לי, חכי רגע. הוא מושיט לידי קלטת לבנה, מעוטרת באותיות ערביות, מחוקות למחצה. שיהיה לך לצבא. הוא נעלם בזריזות אל מחסן הביצים ואמא מתניעה את המכונית, משליכה את בדל הסיגריה אל מעבר לחלון ויוצאת בחדות ממתחם הקואופרטיב אל הכביש הרטוב ששדרת ברושים מחפה על שוליו הימניים. היא נוסעת במהירות, רגלה לוחצת בחוזקה על דוושת הגז, מדליקה סיגריה נוספת, ומאפרת מבעד לחלון הפתוח. טיפות גשם חודרות אל המכונית וניתזות על לוח המחווני. אנחנו מגיעות אל הבית המתכהה תחת מטח של גשם ומן המושב האחורי אני מוציאה את שקיות הקניות של אמא, שתי ככרות לחם שחור, מאתיים גרם סלמי פרוס וחמש חפיסות סיגריות "טיים".

בצהרי יום שישי עומרי בא אלי, בידיו שלושה דגלים פלסטיניים עשויים מבד כותנה צבוע בגואש, פיסה מחוברת אל פיסה בתפרים גסים, שחור אל אדום אל לבן אל ירוק כהה. הם זורקים אז הם מטפסים על עמודי החשמל

להוריד את הדגלים שהתלפפו על החוטים, אומר עומרי. כמו קופים, הוא צוחק, כמעט משתעל, ונותן לי במתנה את שלושת הדגלים. אחרי שהוא נרדם, אני מתלבשת ועולה אל חדר העבודה של אמא, מנקה את הדגלים מחוטי התיל ומהאבנים, ובמכונת התפירה החשמלית אני מחברת דגל אל דגל ותופרת חצאית למסיבת פורים. אבא עוצר אותי בפתח הדלת. ההומור שלך מרתיח אותי, הוא אומר. אני הולכת למסיבה בג'ינס ואת החצאית ואת הקלטת מאסעד אני מחביאה בתיק גב כחול. במסיבה אני פורשת לחדר האמבטיה ומסירה את מכנסי הג'ינס ובמקומם מעלה על ירכי הלבנות את חצאית הדגלים ומפזרת את השיער. כשאני חוזרת אל הסלון ורוקדת לקולה של אום כולת'ום, מנענעת ישבן שחור אדום ירוק לבן, כולם מריעים וקוראים תחי פלסטין ושותים.

ג.

אחרי קורס מש"קיות חינוך אני משובצת לבסיס ממשל צבאי. עינב, המש"קית היוצאת, עורכת לי סיור. אנחנו מטפסות לקומה השנייה ובפתחה של דלת אפורה עינב מזדקפת בחגיגיות ואומרת, הנה המשרד שלך. אני סוקרת את משרד החינוך שחללו גדול וכמעט ריק מרהיטים. במרכזו עומד שולחן מלבני בעל פורמיקה פגומה, שלושה כיסאות, טלפון שדה שידית שחורה בוהקת בצידו, שני בריסטולים מאובקים ודהויים, מגולגלים כנגד הקיר, ומעט עפרונות וטושים. בבוקר אני דואגת שהעיתונים יגיעו למילואימניקים, אחר-כך עוברת אצל המג"בניקים לשאול מה נשמע, מסתובבת בין המשרדים, מתכננת מסיבות בחגים, וזהו, אומרת המש"קית. והיום ארגנתי טורניר שש-בש למג"בניקים, בואי תראי. בדרכנו החוצה אנחנו פוגשות בשני חיילי מנהלה, שמעון ויואב. המש"קית עורכת היכרות בינינו. אני מביטה בהם: מדים מגוהצים, מעומלנים, כתפיים שחות; הם מגחכים ללא סיבה נראית לעין ונראים כמו שתי גפיים השייכות לגוף מעוקם אחד. אלה יבואו כל יום למשרד שלך, עינב אומרת אחרי שאנחנו נפרדות מהחיילים, להרוג זמן. ממעקה המרפסת עינב מצביעה על השולחנות שחיילי מג"ב החלו לסדר בחצר הפנימית לקראת הטורניר. היא מביטה אל הרחבה ההולכת ומתמלאת בשולחנות רבועים וכיסאות, אומדת את יפי ממלכתה. נדמה שעוד רגע תניף את ידה לעומת החיילים.

אחרי ארוחת הצהריים, תחת שמש חיוורת של תחילת אביב, מתאספים החיילים סביב השולחנות בחצר הפנימית ומתחילים בטורניר השש-בש. עינב עוברת משולחן לשולחן, מפטפטת, מעודדת את המתחרים. היא ניגשת אלי ומצביעה בניע ראש לעברו של אמיר, חייל דרוזי, עיניים ירוקות ועור ענברי. את יודעת שהוא זוכר שירים שלמים של יונה וולך בעל פה? היא מספרת לי

בשקט וכולעת את רוקה. כשהיא מתכופפת להרים קוביית משחק שנפלה למתחרים בשולחן סמוך, אני מבחינה בכתם מציצה דהה על עורפה, מכוסה בשכבה גסה של מייק־אפ. מה היא עושה כאן, עינב לוחשת בעצבנות כשאפרת, קצינה בדרגת סגן, מתקרבת אל שולחנות הטורניר. היא לובשת מדי ביי־ת אפורים הדוקים לגופה, שער חיטה אסוף לקוקו קצר, נוקשה, עיניים ירוקות מודגשות בעיפרון איפור שחור. אפרת ניגשת ללא היסוס אל שולחנו של אמיר. אז מתי אתה מדקלם לי יונה וולך, היא שואלת אותו. עינב ממשיכה ללחוש בעצבנות, אבל אני בקושי שומעת אותה, קוביות המשחק ניטחות ברעש על לוחות עץ זולים, הדפיקות גוברות על לחישותיה של המש״קית, לשווא מנסה לדוכב את תשוקתה חסרת החן. ממקומו בשולחן הטורניר המרכזי, אפרת עדיין לצידו, אמיר פונה אלי ואומר, ברוכה הבאה מש״קית נחמדת. עינב תופסת בזרועי ואומרת, בואי למשרד, נבדוק את מלאי הבריסטולים.

בערב החיילות שבות אל אולם השינה, והחלל הקריר מתמלא בהדרגה. הן נוהרות מן המשרדים, עייפות, פטפטניות, חלקן כעוסות. החדר מתמלא בניהוחות של שמפו, מרככי שיער וקרמים. על מיטה בקצה האולם, נטלי, חיילת שמנמנה בעלת שיער שחור ארוך, נוטלת בצנעה גלולה למניעת הריון. היא מבתקת חרישית את רדיד האלומיניום המכסה על תאי פלסטיק זעירים וסדורים המכילים הורמונים, בידה כוס פלסטיק צבאית מלאה במי ברז. היא מטה את צווארה לאחור, ומשליכה את הגלולה אל לועה בנקירה. במקלחת אני פוגשת כמה מהן, עירומות או עטופות במגבת, ממתינות לתורן במקלחת או סורקות את שערן, מורטות גבות, כפות רגליהן מפליגות על פני הרצפה הקרירה בכפכי פלסטיק, מדברות בקול רם, מצחקקות, שולפות מוצרים שונים מתיקי רחצה שקופים, אטומים, עשויים פלסטיק או בד, חיילות רבות עירומות בחדר אמבטיה קטן. על הקיר קבועות מראות ישנות כאילו באופן כפוי, לא מעזות להביט בפניהן של החיילות. כשמגיע תורי, אני מסירה את המגבת הגדולה מגופי וחומקת אל תא המקלחת. האינטימיות הכפויה לא נוחה לי. כשאני מסיימת להתקלח אני פוגשת באפרת, הקצינה מטורניר השש־בש. מגבת לבנה גדולה ורכה עוטפת את גופה וכפות רגליה נתונות בכפכי אצבע תכולים. היא מגביהה מעט את קומתה כדי לראות את מלוא פניה במראה השרוטה, ומתחילה להסיר את האיפור. על צווארה כתם מציצה טרי, כמעט שחור. איך הולך, היא שואלת, מוחקת מעיניה קו עיפרון שחור בצמר גפן טבול בחומר שמנוני. את עוד תתרגלי, היא אומרת כשאני מהססת לענות, אין כאן רגע משעמם. חוץ מזה, רענן, הקצין שהגיע איתך מהאוגדה, שאל אותי

היום אם יש לך חבר, היא אומרת וקורצת בפנים מאופרים למחצה, כמו ניגב מישהו את פניה כשם שמנגבים אדים מחלון.

ד.

באמצע הלילה, חיילת גופה מטלטלת אותי וקוראת, קומי. היא גוהרת מעלי ומתחננת, לכי במקומי, בבקשה, אני במחזור, כואבת לי הבטן. דמותה של הרוכנת מעלי מתחדדת, ואני מזהה את החיילת השמנמנה מקצה האולם. את רק צריכה ללכת עם החיילים ולהשיגח שהם לא נוגעים בנשים. מה למה הורסים בתיים, היא גוערת בי, אל תדאגי, לא הורסים בלי סיבה. אני מבחינה בפיה המעוקם מיבבות, בחנה הגדול המתנדנד מבעד לאימונית אפורה. כשאני נעתרת היא מסירה ממני את ידיה ואומרת, אין לך מה לדאוג, הם בפרכיות לא יגעו גם עם מקל.

מחוץ למבנה הממשל כבר עומדים חמישה גיפים פתוחים עם מנועים דולקים. קציני מילואים מורה לי לעלות ולשבת לצידו. אין לי קסדה בשבילך, הוא מתנצל. בגיפ הסמוך יושבת אפרת, רעננה עוד יותר משהיתה בערב במקלחת, שיער מסורק, מעיל דובון מהודק לגופה. כתם המציצה בולט בחושך על צווארה הבהיר: עגול, אלים, מעין תשליל של הירח הבוהק מעלינו. היא מיטיבה את קווצות שיערה תחת הקסדה, ומהדקת את הרצועה המרכזית תחת סנטרה החד. אנחנו נוסעים בכבישים ריקים, חשוכים. איש אינו מדבר. קר לי בגיפ הפתוח, הלסת כואבת מנקישות השיניים והפטמות מתקשות ומנקרות בבד הכותנה הגס של מדי. אחרי עשר דקות אנחנו עוצרים בצד הדרך, להשתעשע במכשיר לראיית לילה, בפשפופן. רק עד שתגיע השעה לעלות על הכפר. רענן, קציני הממשל, ואני אחרונים. הוא מורה לי כיצד לגלגל את כפתורי המכשיר כדי שאחדור לראות את הלילה מבעד לחשיכה. אני מקרבת את השפנפן לעיני. מירקם התמונה גרעיני וצבעו ירוק זרחני. מבעד לעדשה אני מגלה את ערוות הלילה, את שיחיו הלחים בניעותיהם הפרטיות. יונק קטן חולף במרוצה, ועיני צוללות אחריו. את רואה את הכפר הזה, רענן אומר וומכוון אותי דרומה בנגיעה קלה בכתפי, הולך להיות שם שמח.

ה.

"בוקר טוב יא ג'מאעה. יהוד באו אצלכם בכפר!", אני שומעת קציני מילואים מכריז בבית סמוך. בפנים, ילדים ונשים עדיין ישנים על מזרנים דקים וחשופים, ללא סדינים וכריות, גללים של ארנב סמוך למזרני הילדים. הבית גדול, חדריו מרובים. הגברים, כבר ערים, מקבלים פקודה לפנותו. הם מתחילים לרוקן את הבית: מזרנים, סירים, כיסאות, דבר לא נשאר במקומו,

אפילו אסלות, דלתות ומשקופים נעקרים ממקומם. הגברים יעילים, מעבירים חפצים ורהיטים מיד ליד, תפאורנים באסון של עצמם. אשה עטויה בכיסוי ראש יוצאת אל מעלה המדרגות ומייללת בקול רם, מייללת ומקללת את החיילים שמשגיחים על תנועת המפנים למרגלות הבית. גבר גדל גוף הנושא כוננית עצומה שמראה משובצת בדלתה פוקד עליה לשתוק. הוא לא רוצה שתבייש אותו בפני החיילים, מתרגם הקצין שעומד לידו. האשה ממשיכה לצווח, מטלטלת את ראשה ומניפה את ידיה אל השמים החשוכים. הגבר הגדול מניח במהירות את הכוננית על הרצפה, וסוטר לה בחוזקה. היא משתתקת באחת. בלי לומר מלה נוספת הוא מניף את הכוננית בחזרה על כתפו, ומיטיב את יציבתה. הוא יורד במדרגות, ובמראה שבדלת, המודעזעת לרגע כלפי מטה, משתקפים החיילים ואני, מביטים ללא קול במתרחש.

לפני שאחרוני הדיירים מפנים את הבית, ארנב לבן חומק מבעד לדלת הפתוחה. הוא מנתר במורד המדרגות וקופא. אפרת מבחינה בו ומזנקת עליו. היא אווזת בו בחוזקה, ומתיישבת על האדמה. היא כולאת את הארנב בין חזה לברכיה, ומעבירה את ידה על פרוותו כמעט במעיכה. יפהפה, היא מפנה אלי את דבריה ואת עיניה הכחולות. באור שנבהל החוצה מן הבית המרוקן אני מבחינה שעיניה כמעט שקופות. ילד יחף מופיע במעלה המדרגות. הוא כבן ארבע, ועל גופו תלויה פיג'מה גדולה ממידתו. הוא מצביע מטה ומייבב, אל-אַרְנֵב, רְגָ'עִי-לִי אֵינָה. אפרת אינה אומרת דבר, היא מחככת את לחינה בפרוותו של הארנב המבועת, ומגררת כחתול.

הבוקר מתחיל לעלות חיזור על הבתים וחושף את המדרונות הסוגרים על הכפר. תם הפינוי. מבעד לחלונות שבצד המזרחי, זקנה נראית כשהיא עוברת מחדר לחדר, נפרדת מכל קיר בנשיקה. בדרך חזרה אל הגיף אני עוברת ליד אחת מערימות החפצים שפוננו מהבתים. דמותי העיפה מוחזרת אליי מהמראה המשובצת בכוננית הענק. אני קרבה אל הזכוכית, המשקפת באור הבוקר את עיני. הן צורבות מעייפות ובקרומן הלבן כבר מתפתלים נימים דקיקים, תולעי גשם אדומות.

כשחיילי הנדסה קרבית מתחילים בהתקנת חומרי הנפץ, יונה שמנה נעה אל קצה הגג, מציצה מטה במתרחש. היא מקימה קול שקשוק גס בכנפיה, וחייל בעל אצבעות ארוכות ודקות במיוחד, מותח את צווארו ומרים את פניו אל היונה. עיניו מלבינות לרגע בשמש הרפה. הוא מוחה ממצחו זיעה בשרווול החולצה, ושב לרכון מעל פקעת חוטי חשמל. אפרת קמה ומנערת את האדמה מישבנה והארנב לרגע מפרפר באוויר, אחר מחליק על ברכיה ונחבט אל האדמה. הוא נמלט בניתורים, לובנו מהבהב לרגע על רקע קבוצת נשים לבושות שחורים. גם היונים מסתלקות לגגות אחרים. עוד מעט יעופו הבתים אל השמים.